

Projektin esittely

KANSALLISKIRJASTO - Kirjastoverkkopalvelut

Taustaa

- **FinnONTO -- Suomalaiset semanttisen webin ontologiat (2003-2012)**
 - Aalto-yliopiston semanttisen laskennan ryhmän projekti, jossa luotiin pohjaa suomalaiselle semanttisen webin / yhdistetyn tiedon (Linked Data) infrastruktuurille
 - Tekesin rahoittamaan hankkeeseen osallistui kaiken kaikkiaan n. 50 yritystä ja organisaatiota
- **Ontologiatyön ja siihen liittyvien palvelujen jatkaminen koettu erittäin tärkeäksi**

ONKI-projekti

- **ONKI-projekti on Kansalliskirjaston, Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Valtiovarainministeriön yhteisprojekti**
- **Ensimmäinen osuus päättyy 31.3.2014**
- **Suunniteltu jatkumaan vuoteen 2017**

Tekijät

- **Projektipäällikkö Matias Frosterus**
- **Tietojärjestelmäasiantuntijat Sini Pessala, Osma Suominen ja Henri Ylikotila**
- **Tietoasiantuntijat Mikko Lappalainen, Susanna Nykyri ja Tuomas Palonen**
- **Asiasanastoasiantuntijat Mirja Anttila ja Liisa Virtanen**
- **Suunnittelupäällikkö Annu Jauhiainen**

Ontologiat

- **Ontologia on jonkin aihealueen käsitteiden eksplisiittinen määrittely**
 - Käsitehierarkia, joka kuvaa käsitteiden väliset suhteet
- Jos eri sovellusalat ja niillä toimivat organisaatiot käyttävät tiedon indeksoinnissa **samoja käsitetunnisteita (URI) samoista asioista**, niin järjestelmien integrointi helpottuu.

Ontologiat ja asiasanastot

- **Termien sijasta käsitteitä**
 - Kieliriippumattomia
 - Pakottaa eksplikoimaan
 - Peilaukset käsitteiden välillä selkeämpiä
 - Etenkin monikieliset peilaukset

Ontologiat ja asiasanastot

- **Eksaktit suhteet**
 - Ominaisuuksien periytyminen
 - Tyypitys
 - Esimerkiksi, paikkatietokenttään halutaan vain paikkoja, jolloin Nokiaa yrityksenä ei voi vahingossa syöttää siihen
- **Koneluettavuus**
 - Konepäättely
 - Esimerkiksi kyselynlaajennus: ”työkalut”-haku löytää myös sahat ja vasarat

Tavoitteet

- **Tarjota pysyvä, keskitetty, Kansalliskirjaston ylläpitämä ontologiapalvelu**

Tavoitteet

- **Tarjota pysyvä, keskitetty, Kansalliskirjaston ylläpitämä ontologiapalvelu**
 - Ontologioiden julkaisu
 - Ontologioiden käyttö
 - Selailu
 - Rajapinnat
 - Ohjeita ja tietoa
 - Perustuu avoimeen lähdekoodiin

ONKI-palvelu:

Julkaisuputki

Palvelimet

Toimintata-
poja, tukea

ONKI-
Light

YSO
ALLSO

ONKI-palvelu:

Julkaisuputki

Palvelimet

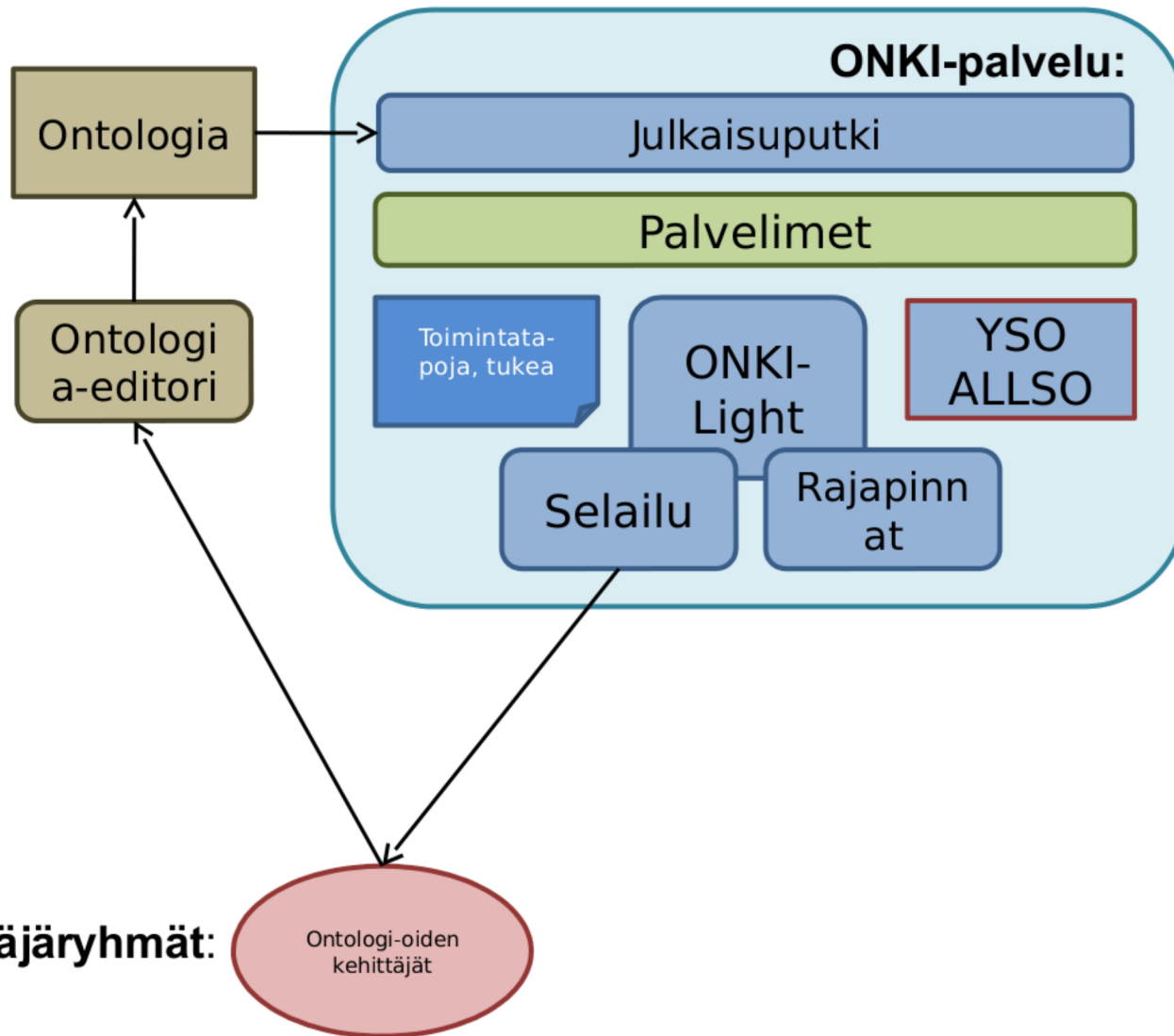
Toimintata-
poja, tukea

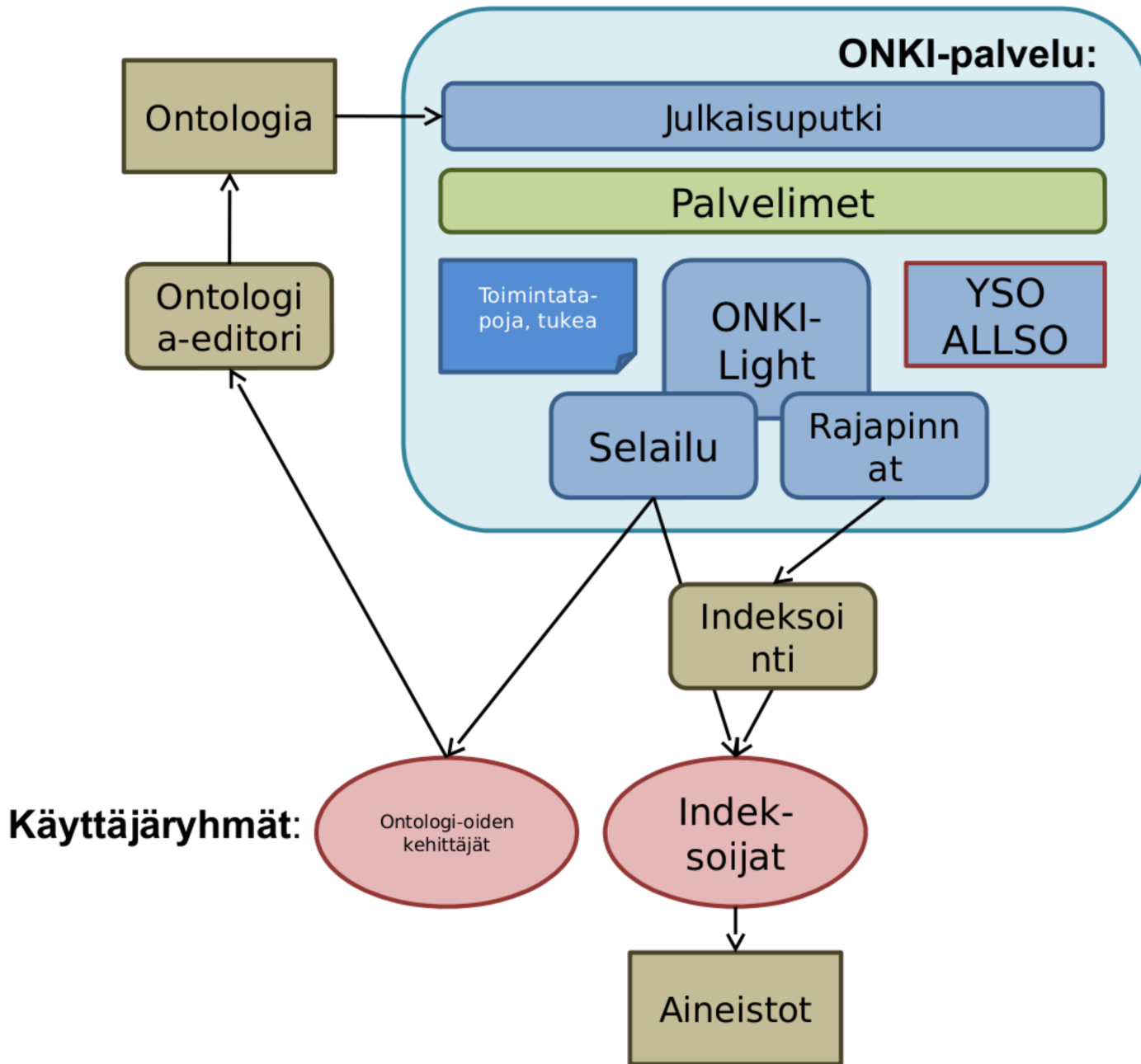
ONKI-
Light

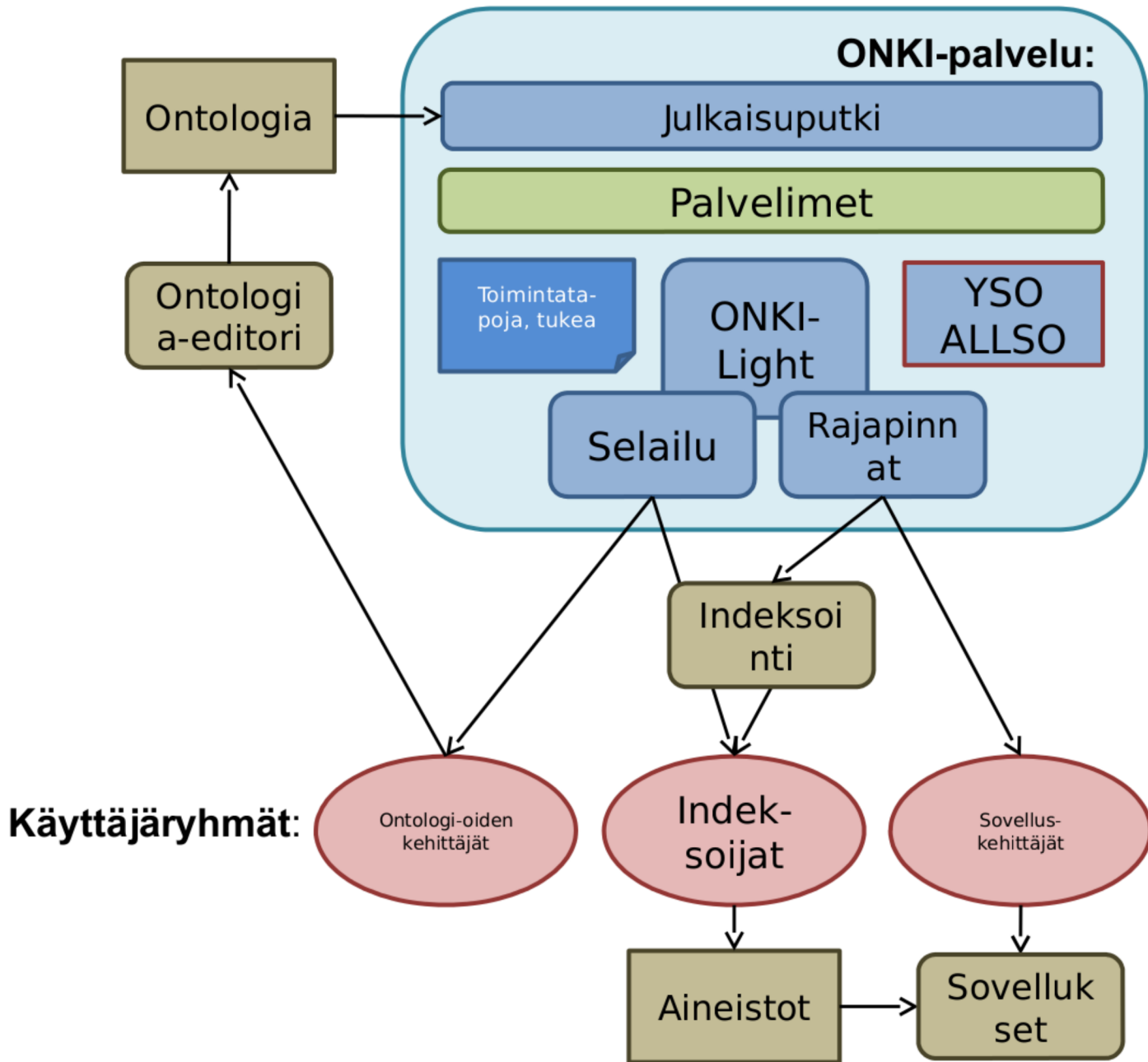
YSO
ALLSO

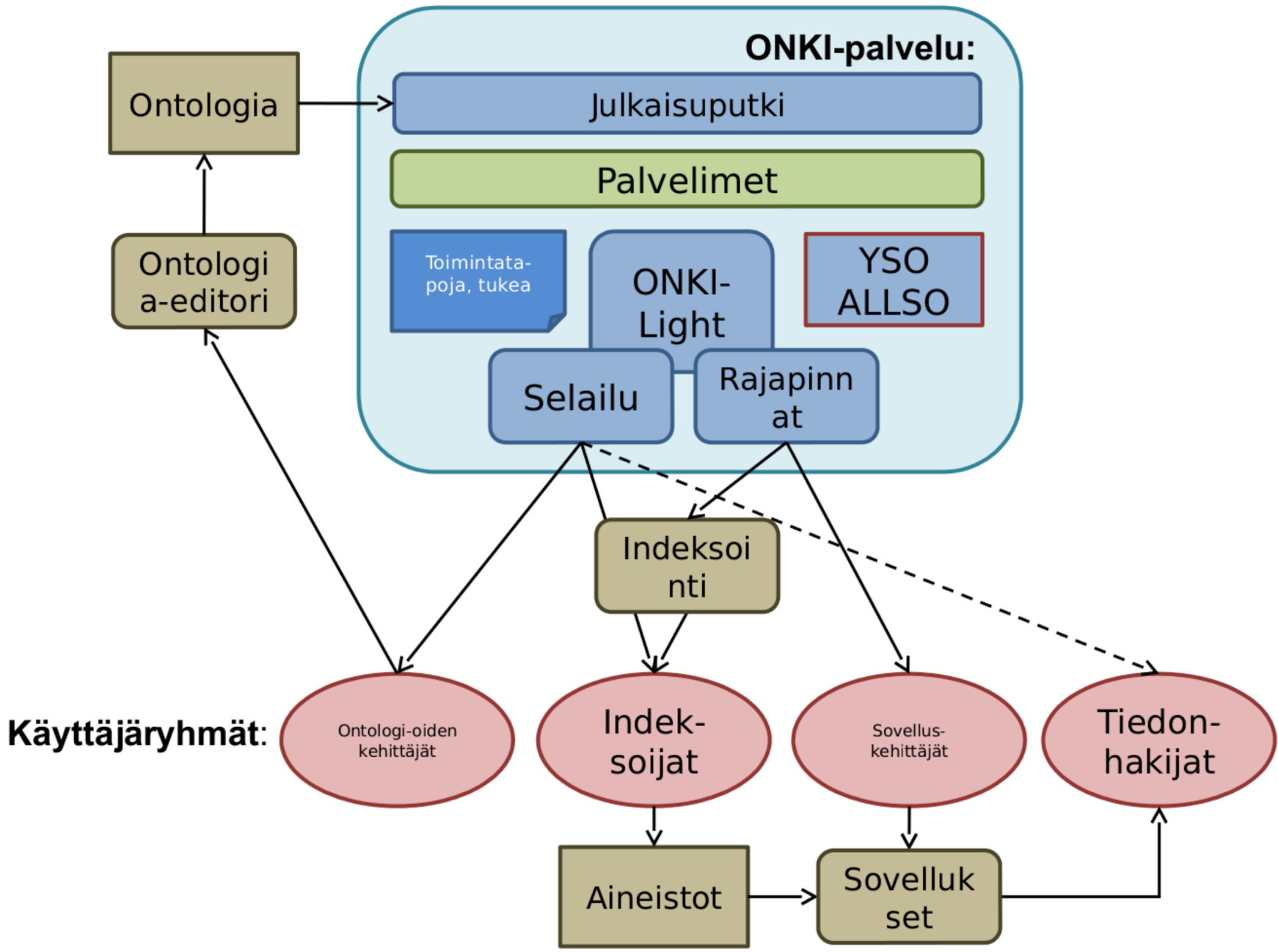
Selailu

Rajapinn
at

Projektin organisaatorakenteesta

- **Ohjausryhmä**
 - Linjaa kehitystä, käsittelee laajakantoisia ja periaatteellisia päätöksiä, hyväksyy toimintasuunnitelman
- **Laajennettu projektiryhmä**
 - Työstää käytännön ratkaisuja ja kehitystä
- **ONKI-konsortio**
 - ONKIn käyttäjistä ja sisällöntuottajista koostuva ryhmittymä, joka koordinoi ontologioiden käyttöä ja kehitystä

YSO

- **Yleinen Suomalainen Ontologia**
 - YSAn ontologisoitu versio
 - Hierarkiaa täydennetty
 - Asiasanastotermeistä ontologisiksi käsitteiksi
 - Maantieteelliset käsitteet poistettu
 - Toimii yleisontologiana
 - Tarjoaa peruskäsitteistön

KOKO

- **Yhdistelmä YSOsta ja erikoisalojen ontologioista**
 - Erikoisalojen ontologioiden ei tarvitse suoraan linkittyä toisiinsa, vaan riittää, että ne kaikki linkitetään YSOon
 - Kehittäjälle KOKO on joukko ontologioita
 - Käyttäjälle KOKO esittyy yhtenä ontologiana

Tutkimushankkeesta tuotantoprojektiksi

- **Vanhojan ratkaisujen kriittinen tarkastelu**
 - Osa päätöksistä on tehty kauan sitten
 - Fokus on muuttunut
 - Tutkimisesta toimimiseen

Tutkimushankkeesta tuotantoprojektiksi

- **ONKI**
 - Vakaus, nopeus, käytettävyys
 - Käyttötarpeet ja vastaako niihin

Tutkimushankkeesta tuotantoprojektiksi

- **YSO**
 - Käyttötarpeiden selvittäminen
 - Kriittinen tarkastelu vastaako niihin
 - Mahdolliset hierarkiamuutokset
 - Mahdolliset skeemamuutokset
 - Jatkokehitys

Aikatauluajatuksia

- **ONKI-palvelun pystytys Kansalliskirjaston palvelimille**
 - Kesäkuussa testikäytössä
 - Syksyllä uusi sivusto
 - Vuoden vaihteessa virallinen siirto

Aikatauluajatuksia

- **ONKIn käyttäjättestaus**
 - Kesällä
- **Ontologiaeditori testaus**
 - Kesällä
 - Raportti syksyyn mennessä
- **YSON nykytilan arviointi**
 - Syksyyn mennessä
 - Muutosten suunnittelu vuoden vaihteeseen mennessä

Lisätietoja

- onki-posti@helsinki.fi
- **Julkinen wiki:**
<https://wiki.helsinki.fi/display/ONKI/>